

Enige waarnemingen van Nederlandse Diptera

door

AAT BARENDREGT

ABSTRACT. — Enumeration of rare or more local Diptera of the Netherlands: Syrphidae, Bombyliidae, Conopidae, Rhagionidae and Therevidae.

Gedurende een aantal jaren heb ik vele Diptera-waarnemingen verzameld. De vangsten die m.i. het publiceren waard zijn wegens een uitbreiding van het bekende verspreidingsgebied, danwel wegens de algehele zeldzaamheid, zijn verenigd in dit artikel.

SYRPHIDAE

Epistrophe ochrostoma (Zetterstedt). Bunnik, fort Rhynauwen, 15.V.1974, 1 ♂. Een verrassen vangst gezien de tot nu toe bekende verspreiding: Rijssen, Montferland, Soestduinen en een aantal plaatsen in Zuid-Limburg.

Metasyrphus (Lapposyrphus) lapponicus (Zetterstedt). Vlieland, juli 1971, 1 ♂. Nieuw voor de waddeneilanden; ook dhr. M. J. Delfos heeft meerdere exemplaren gevangen. Deze soort wordt regelmatig in collecties aangetroffen tussen de hierop gelijkende soort *Metasyrphus corollae* (Fabricius). Waarschijnlijk wordt *Metasyrphus lapponicus* niet als zodanig in het veld herkend.

Dasyrphus lunulatus (Meigen). De verspreiding van deze soort blijkt niet beperkt te zijn tot het binnenland gezien de nieuwe vangsten op Vlieland (8.VII.1974, 1 ♀; 19.V.1975, 1 ♂) en Terschelling (Koegelwieck, 10.VI.1979, 1 ♀).

Melangyna (Meligramma) guttata (Fallén). Van deze soort zijn vier vindplaatsen bekend uit het westen van het land: Amsterdam, Oostvoorne, Rotterdam en nu ook Heinenoord (Z.H.). Op een rommelige rivierdijk aldaar trof ik op 4.VIII.1979 een ♂ en een ♀ aan. Deze zweefvlieg lijkt qua uiterlijk en qua gedrag veel op een soort uit het genus *Platycheirus* Lepeletier & Serville.

Parasyrphus malinellus (Collin). Regelmatig is deze weinig gevangen soort aan te treffen tussen Voorthuizen en Garderen (Boeschoten): 25.V.1975, 2 ♀; 15.V.1977, 1 ♂; 13.V.1979, 1 ♀; 18.V.1979, 1 ♂ + 3 ♀. *P. malinellus* is te onderscheiden van de overige species van het genus *Parasyrphus* Matsumura door de gedeeltelijk licht gekleurde antennen, de verdonkerde tarsen, de zwart gekleurde achterdij met gele top, de korte haartjes op de ogen bij het ♂ en de vernauwen- de vlekken bij de zijnaad op het tweede achterlijfsegment bij het ♀.

Didea alneti (Fallén). De zevende vindplaats buiten Zuid-Limburg is Boeschoten (25.V.1975, 1 ♀). Bovendien Nieuw-Milligen, 8.VI.1980, 1.

Platycheirus immarginatus (Zetterstedt). Deze soort was in Nederland slechts op zes plaatsen in het westen van het land aangetroffen. Nieuw is de vangst bij Hindeloopen (wegkant, 26.V.1979, 1 ♂ + 3 ♀). Wegens de sterke gelijkenis met *P. scambus* (Staeger) is het wijfje niet op grond van de vlekken-tekening op het achterlijf te determineren. De lange witte haar aan de basis-achterzijde van de eerste dij (een overeenkomst met *P. chlypeatus* (Meigen)) is het enige betrouwbare kenmerk.

Neocnemodon latitarsis (Egger). Deze minder gewone soort blijkt ook op de waddeneilanden voor te komen: Vlieland, Nieuwe Kooi, 30.VII.1974, 1 ♂, leg. E. Boekema. De soort is te onderscheiden binnen het genus *Neocnemodon* door de uitstulping op de 3e sterniet en het vergrote eerste tarslid van de voorpoten.

Cheilosia chrysocoma (Meigen). Een vangst op het fort Rhynauwen (17.IV.1974, 1 ♂), geeft aan dat deze vroegvliegende zweefvlieg ook lokaal in het rivierengebied aangetroffen kan worden. Tot nu waren er vangsten bekend uit Oostvoorne en een aantal plaatsen in het oosten van het land.

Neoascia interrupta (Meigen). Ik vraag me af of deze weinig aangetroffen soort wel herkend wordt. Zelf bezit ik exemplaren van Vlieland (7.VII.1974, 1 ♀, 26.VII.1976, 2 ♂; Zwanenwater (21.V.1976, 1 ♀), Bunnik (fort Rhynauwen, 24.IV.1974, 1 ♂), Ooy bij Nijmegen (18.IV.1974, 1 ♀,

leg. R. Leys) en Nijkerk (polder Arkemheen, 24.V.1979, 1 ♀). Samen met de zeven bekende vindplaatsen tonen deze gegevens aan dat *Neoascia interrupta* in alle delen van het land gevonden kan worden.

Xylota florum (Fabricius). Gevangen op Vlieland (Oude Kooi, 12.VII.1974, 1 ♀), waardoor de soort nu ook van de waddeneilanden bekend is.

Brachypalpus laphriformis (Fallén). Bij de spaarzame waarnemingen van deze vlieg kunnen drie nieuwe vindplaatsen genoteerd worden: Speulderbos (16.V.1976, 1 ♂), Beek (Duivelsberg, 19.VI.1978, 1 ♀, leg. R. Leys) en Doorwerth (6.V.1976, 1 ♀, leg. J. Timmer).

Caliprobola speciosa (Rossi). De eerste vangst buiten Zuid-Limburg: Groesbeek, de Bruuk, 2.VI.1979, 1 ♀, leg. R. Leys. Ook even over de grens bij Enschede blijkt deze soort voor te komen: Bentheim, Samerrott, 2.VII.1979, 1 ♂, leg. R. Leys. Opletten dus bij vangsten in Twente!

Temnostoma vespiforme (Linnaeus). Na de waarnemingen uit Limburg en Twente nu een totaal onverwachte vangst uit de Weerribben: Kalenberg, 25.VI.1973, 1 ♂, leg. R. Leys.

BOMBYLIIDAE

Bombylius major Linnaeus. Deze wolzwerper is „bekend van een 25-tal vindplaatsen in het gehele land en vliegt nooit talrijk” (van der Goot, 1963). Een nieuwe vindplaats is Bunnik, fort Rhynauwen, waar (vliegend op hondsdrif (*Glechoma hederacea*)) de volgende aantallen in 1974 waargenomen zijn: 28.III, 1 ex.; 3.IV, 6 ex.; 9.IV, 5 ex.; 17.IV, 100 ex.; 24.IV, 8 ex.; 1.V, 10 ex.; 17.V, 1 ex. 27.V, 1 ex. Gedurende een korte tijd blijkt deze soort wel massaal op een kleine vindplaats aanwezig te zijn.

Thyridanthrax afer (Fabricius). Voorne, Quakjeswater, 12.VI.1978, 1 ♀. Bekend in Nederland van Walcheren, Schouwen, Goeree, Den Haag, Noordwijk aan Zee en Overveen. Het is dus een goed aansluitende waarneming van deze tot de duinen beperkte soort.

Villa paniscus (Rossi). Vlieland, op een aantal plaatsen verspreid over het hele eiland: 24.VII.1976, 1 ♂ + 1 ♀; 25.VII.1976, 2 ♀; 28.VII.1976, 1 ♀. Deze soort is na 1900 weinig gevangen.

CONOPIDAE

Conops quadrifasciatus De Geer. Terschelling, Hoorn, 27.VII.1976, 1 ♂. De eerste vangst op een waddeneiland.

Myopa dorsalis Fabricius - Grubbenvoorst bij Venlo, 7.VI.1969, 1 ♂, leg. J. Veuger. Na de vangsten bij Echt en de St. Pietersberg het vierde exemplaar uit Nederland van een oude vindplaats.

RHAGIONIDAE

Rhagio strigosus Meigen. Het tweede exemplaar na 1902 is gevonden langs de Oude Maas (Z.H.) op de Beerenplaat, begin juli 1975, 1 ♀.

THEREVIDAE

Thereva neglecta Kröber. Vlieland, Lange Paal, op 11.VII.1974 vond ik 3 ♀ tussen de aldaar algemene *Thereva nobilitata* (Fabricius). De enige mij bekende vangst in Nederland van deze viltvlieg komt eveneens van Vlieland (24.VII.1951, 1 ♀).

LITERATUUR

Goot, V. S. van der, 1963. Tweevleugelige insekten — Diptera. De snavelvliegen — Rhagionidae, viltvliegen — Therevidae, mugvliegen — Cyrtidae en wolzwevers — Bombyliidae van Nederland. — *Wetensch. Meded. K. ned. natuurh. Veren.* 46: 1-19, fig. 1-17.

Chopinlaan 38, 3781 HB Voorthuizen.